

**RİSK YÖNETİMİ, HASTA GÜVENLİĞİ
RİSK YÖNETİMİ, SAĞLIK
HİZMETLERİNDE DENETİM,
YÖNETİMDE YASAL VE ETİK
BOYUTLAR**

RİSK NEDİR?

Risk

Belirlenmiş bir süre içinde bir durumun ortaya çıkma olasılığı

Bu süre içinde hastalanabilecek insan sayısı

Süre başlangıcında hiç hastalığı olmayan insan sayısı

Risk

Hiçbir şey kesin değil

Riskin iki alanı var:

- **Etki:** Bir zarar oluşuyor
- **Belirsizlik:** Kaybın oluşup oluşmayacağı önceden tam bilinemiyor

Risk

- ***Risk kategorileri***
- **Hasta** bakımıyla
- **Sağlık görevlileriyle**
- **Diğer çalışanlarla**
- **Kuruluşun fiziki mekanı ve mülkle**
- **Finansal konularla**
- **Diğer konularla**

- ***.....ilgili riskler***

Risk

- ☞ **Hasta bakımıyla ilgili riskler**
- ☞ **Doğrudan** hasta bakımıyla ilgili
- ☞ Uygun olmayan **tıbbi tedaviden doğan sonuçlar**
- ☞ **Mahremiyet boyutu** ve bilginin uygun kişilere uygun şekilde ulaştırılması
- ☞ **Kötüye kullanım**, taciz vb. tehlikelerden koruma
- ☞ Riskler hakkında **hastanın bilgilendirilmesi**

Risk

➔ *Hasta bakımıyla ilgili riskler*

- ➔ Tedavide **ayrımcılıktan** uzak durma
- ➔ Hastanın **maddi ve manevi değerlerinin** zarara uğramasının önüne geçme
- ➔ Uygun **triaj** ve **hastaların uygun nakli**
- ➔ Tıbbi araştırmalarda da kişilerin **tam olarak bilgilendirilmesi ve onamın alınması**
- ➔ Taburcu işlemlerinin **ihmal veya suistimalden uzak yapılması**

Risk

- ➔ ***Tıbbi görevlilerle ilgili riskler***
- ➔ **Hasta ve yakınları** uygun şekilde yönetildi mi?
- ➔ **Tıbbi görevlilerin istenilen bilgi ve beceri düzeyinde olmaları için uygun eğitim** verildi mi?

Risk

- ***Diğer çalışanlarla ilgili riskler***
- **Güvenli bir iş çevresi oluşturma – çalışanların sağlığı politikası**
- **meslek hastalığı ve yaralanması riskinin azaltılması**
- **meslek hastalığı ve yaralanmasına uğrayan çalışanlara uygun tedavi**

Risk

- ☞ ***Kuruluşun fiziki mekanı ve mülkle ilgili riskler***
- ☞ **Yangın, deprem, su baskını vb. den korunma**
- ☞ **Hasta odalarının ve servislerin **güvenlik** açısından tasarımı ve sistemi**
- ☞ **Hasta veya işletme dokümanı olarak kağıt veya elektronik kayıtların zarar görmesi**
- ☞ **Nakit para bulunan noktalarda **hırsızlık, saldırı vb.den korunma****
- ☞ **Kuruluşun risklere karşı sigortalanması**

Risk

➤ ***Diğer riskler***

➤ **Zararlı ve tehlikeli maddelerin yönetimi**

➤ **fiziksel, kimyasal, radyoaktif, infeksiyöz, vb.**

Hasta güvenliği

➔ **Hasta güvenliği** : Sağlık hizmetine bağlı hataların önlenmesi ve sağlık hizmetine bağlı hataların neden olduğu hasta hasarlarının eliminasyonu veya azaltılması

➔ **Sağlık hizmetine bağlı hata (tıbbi hata):** Hastaya sunulan sağlık hizmeti sırasında kasıtsız bir aksamanın neden olduğu beklenilmeyen sonuç

Sağlık Hizmetine Bağlı Hata

Tıbbi Hata

- ➔ **İşleme bağlı hatalar:** Yanlış işlemleri yapma
- ➔ **İhmale bağlı hatalar:** Doğru işlemleri yapmama
- ➔ **Uygulamaya bağlı hatalar:** Doğru işlemleri yanlış uygulama

Önde gelen ölüm nedenleri (ABD)

1.Kalp hastalıkları	726'974
2. Kanser	539'577
3.Serebrovasküler hastalıklar	159'791
4.Kr.Obstrüktif Akciğer Hst.	109'029
5.Tıbbi hatalar	44'000-98'000
6.Kazalar	95'644
(Motorlu taşıt kazaları	43'458)
7.Pnömoni ve influenza	86'449
8.Diabet	62'636

İlaç hatalarının Ana nedenleri (JCAHO, 1995-2001)

➔	Oryantasyon/eğitim	% 60
➔	İletişim	% 40
➔	Depolama/erişim	% 36
➔	Bilgi varlığı	% 27
➔	Beceri/yeterlilik	% 22
➔	Denetim	% 22
➔	Etiketleme	% 22
➔	Dalgınlık	% 17

Yanlış taraf / Yanlış hasta / Yanlış girişim

➔ Ortopedi % 41

➔ Genel cerrahi % 20

➔ Nöroşirürji % 14

➔ Üroloji % 11

➔ ...

➔ Yanlış vücut bölgesi ya da tarafı % 76

➔ Yanlış hasta % 13

➔ Yanlış ameliyat/girişim % 11

Hasta Güvenliği İhlalleri/Tıbbi Hataların Sonuçları

- **Mortalite ve morbidite**
- **Yatış süresinde uzama**
- **Hasta ve hasta yakınlarına verdiği rahatsızlık (en hafif tanımı ile)**
- **Hukuksal sorunlar**

ANA Nedenler

İnsan faktörü

- Yorgunluk
- Yetersiz eğitim
- İletişim yetersizliği
- Güç/Kontrol
- Zamansızlık
- Yanlış karar
- Mantık hatası
- Tartışmacı kişilik

Kurumsal faktörler

- İş yeri yapısı
- Politikalar
- İdari/finansal yapı

- Liderlik
- Geri dönüş
- Konularda yetersizlik
- Personelin yanlış dağıtımı

Teknik faktörler

- Yetersiz otomasyon
- Yetersiz cihazlar
- Eksik cihazlar
- Karar verme destek eksikliği
- İntegrasyon eksikliği

Hasta Güvenliğini İyileştirme Yöntemleri

- **Klinik uygulama rehberleri**
- **Klinik karar verme destek sistemleri**
- **Davranış değişikliğini sağlayacak eğitim programları**
- **Yasal önlemler, akreditasyon, hizmet alıcıların zorlamaları**

ETİK

- İnsan tutum ve davranışlarının **iyi (doğru) ya da kötü (yanlış)** yönden değerlendirilmesidir.

ETİK ALANINDA BAZI KAVRAMLAR

- ➔ DEĞER
- ➔ ALIŞKANLIK
- ➔ KURAL
- ➔ İLKE
- ➔ STANDART
- ➔ ETİK KOD

TIPTA ETİK

➔ Mesleki etik

➔ Tıbbi etik

MESLEK ETİĞİ

- ➔ **Meslek etiği** belli bir meslek grubunun o mesleğe iliŐkin olarak **meydana getirdiği ve koruduğu ilke, kural, standartlar bütünüdür.**
- ➔ **Meslek etiği meslek üyelerine emreder, onları belli biçimde davranmaya zorlar, kişisel eğilimlerini sınırlar, hizmet ideallerinin korunmasını sağlar ve meslek içi rekabeti düzenler.**

MESLEKİ BAZI ETİK DEĞERLER

- ➔ Mesleki Sorumluluk
- ➔ İnsana saygılı Olmak
- ➔ Mesleki Etkinlik
- ➔ Mesleki Profesyonellik
- ➔ Örnek Kişi Olma
- ➔ Eleştirilere Açık Saygı
- ➔ Hakkaniyet
- ➔ Eşitlik
- ➔ Özel Hayata Saygı
- ➔ Sır Saklama
- ➔ Dürüstlük
- ➔ Adalet
- ➔ Tarafsızlık
- ➔ Açıklık

YÖNETİMDE ETİK DIŐI DAVRANIŐLAR

➔ **Ayrımcılık**

➔ **Kayıрма**

➔ **Rüşvet**

➔ **Yıldırma-korkutma**

➔ **İhmal**

➔ **Sömürü-İstismar**

➔ **Bencillik**

➔ **Yolsuzluk**

➔ **Őiddet ve baskı**

➔ **Yaranma-dalkavukluk**

➔ **Politize olma**

➔ **Hakaret- küfür**

➔ **Bedensel - cinsel taciz**

➔ **Görev ve yetkinin
kötüye kullanımı**

YÖNETİMDE ETİK DIŐI DAVRANIŐLAR

- ➔ **Zimmet**
- ➔ **Kötü alışkanlıklar**
- ➔ **Dedikodu**

TIP ETİĞİNDE TEMEL İLKELER

➔ YARARLILIK

➔ ZARAR VERMEME

➔ ÖZERKLİĞE
SAYGI

➔ ADALET

TIBBİ ETİK

- ➔ **PATERNALİZM (Babacıl Davranış)**
- ➔ **AYDINLATILMIŞ ONAM**

TIBBİ ETİK

SAĞLIK (BAKIM) HAKKI

HASTA HAKLARI

MALPRAKTİS

➔ **Bir Malpraktis Davasının Unsurları:**

➔ **Ödev**

➔ **İhlal**

➔ **Nedensellik**

➔ **Sonuç**

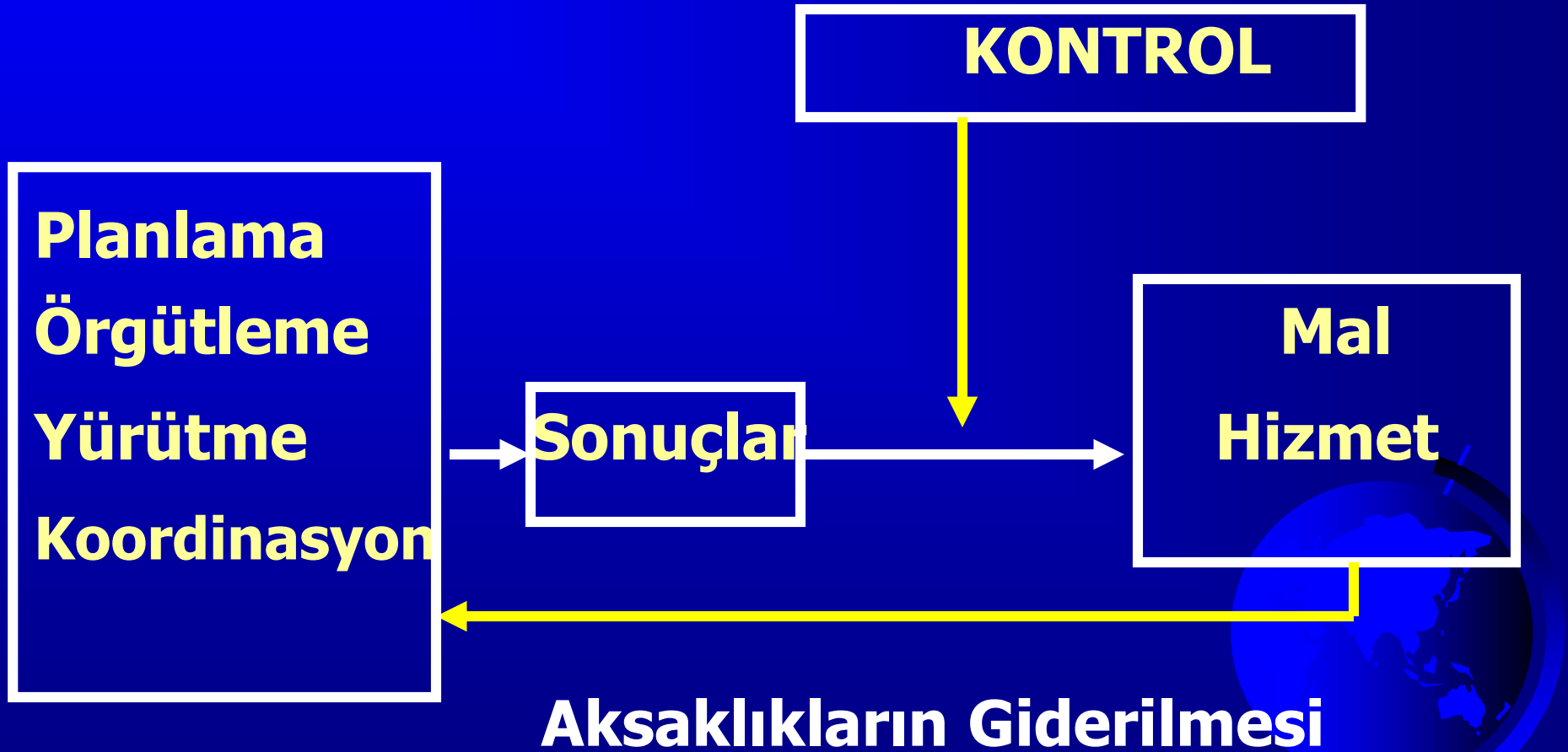
KONTROL FONKSİYONU

Kontrol;

Yapılan çalışmalar sonucunda amaca ulaşıp ulaşılmadığını veya ne ölçüde ulaşıldığını araştırmak ve denetlemek işlemidir.

KONTROL FONKSİYONU

ETKİN BİR KONTROL FAALİYETİ İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR

- ☞ Kontrol amaç ve planlara dayanmalıdır,
- ☞ Kontrol ilgili faaliyetlerin gerek ve ihtiyaçlarını aksettirmelidir,
- ☞ Kontrol esnek olmalıdır,
- ☞ Kontrol örgüt yapısına uygun olmalıdır,

ETKİN BİR KONTROL FAALİYETİ İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR

- ➔ Kontrol **geleceğe dönük** olmalıdır,
- ➔ Kontrol **tarafsız** olmalıdır,
- ➔ Kontrol **düzeltilici tedbirlerin alınmasına imkan vermelidir,**
- ➔ Kontrol **kapsayıcı** olmalıdır,
- ➔ Kontrol **sıksık gözden geçirilmelidir,**
- ➔ Kontrol **anlaşılabilir** olmalıdır.

